

PEST, II. félév.

34. szám.

Augustus 26. 1869.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félévre 1 forint 31. A pályázatok beiktatásáért az sorig minden egyszeri Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-fölvételért 1 frt, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt a Szent-István-Társulat igazgatóságához kérjük intéztetni, évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítottak.

Kovács Zsigmond, pécsi püspök.

Hazánk jeles férfiai ismerni nem csak dicséretes és előnyös, hanem kötelesség is; mert midőn eredménydus tetteiket följegyezve olvassuk, hasonlókra lelkesülünk, és így egyes kiváló nemes példák az egész nemzet emelkedésére hatályosan folynak be.

A jóra, szépre, nemesre buzdító életrajzok által valamint a kortársaknak, úgy az utókornak is nem csekély szolgálatot teszünk; ez utóbbinak különösen nem csak követésre méltó példányképeket esztelünk, hanem biztos alapot is jelölünk ki, melyen állva öntudatos büszkeséggel hivatkozhatik majd a múlt, melyben a nemzet élete gyökerezik és méltó arra, hogy évezredeken át viruljon!

Jelesünknek egyikét mutatjuk be vázlatos életrajzunkban: ez: Kovács Zsigmond, pécsi püspök. — Születésének helye Bánokszentgyörgy (Zalamegyében) született 1820-ban október 21-én; szülői: Kovács Antal és Rózsás Katalin. Atyja, ki gazdatiszt volt az Eszterházy herceg urodalmában, fiának kellő kiképzetéséről gondoskodva, őt a gymnásiumi tanfolyamra Nagy-Kaniszára küldé, hol 5 osztályt sikeresen végezvén, a 6-dik osztályra Varasdra adá, leginkább a végre, hogy a hor-

vát nyelv ismeretét is elsajátítsa magának. A bölcsészeti tantárgyak előadását Pécsen 1835- és 1836-ban hallgatá a nagy Szepesy által alapított lyceumban. A bölcsészeti tanfolyam bevégezte után a veszprémi pap-

növeldebe vétetvén föl, 1837-től 1841-ig Veszprémben és Bécsben a Pázmány-intézetben végezte a hittani tanulmányokat és pedig oly sikerrel, hogy egyházi elöljárósága által a presbyteriumba is fölküldetett, — magát a hittani tudományokban tökélyesítendő; honnan hittudori koszorúval ékesítve tért vissza megyéjébe. 1844-ben áldozárrá fölszenteltetvén, a Uchei plebánián mint segédlelkész működött és még ugyanazon évben 1845-ben a pesti középonti papnöveldeben tanulmányi felügyelővé neveztetett ki. Ezen minőségben és mint heyyettes tanár a m. kir. egyetem hittani karában 1850-ig Pesten foglalkozván, tevékenységes szintugy, mint megnyerő bánásmódja ál-

tal a vezetésére bizott növendékek köztiszeletét és szeretetét nyere meg; mit a növendékek leginkább akkor nyilvánítanak, midőn püspöke ft. Ránolder János ő nagyméltósága őt a püspöki titkári s szentszék-jegyzői teendőikkel megbizá, végtelen fájlalva, hogy őt elvesztik.

Minek, tőle való elbucuzásuk alkalmával élénk kifejezést is adtak. — A tevékeny püspöki titkár csakhamar kiérdemelte és megnyerte püspökének bizalmát és szeretetét. ugyanis már 1851-ben szentszéki elnökké, — 1854-ben püspökirodai igazgatóvá s ugyanazon évben oldalkanonokká neveztetvén ki. szép tehetségeit és gazdag ismereteit érvényesíthet mindabban, mit egy nagy megyének igényei tőle megkívánhattak és miknek teljesítésével főpásztora által megbízott. — 1857-ben pápai főesperessé, 1858-ban sz. Péterről címzett bodrog-monostori apáttá, 1866-ban sümeghi főesperessé, 1867-ben a m. kir. tábla praelatusává lön. f. évi jan. 26-án ő Felsége által a megürült pécsi püspöki székre kegyelmesen kineveztetvén és f. évi június 25-dikén ő Szentsége által praeconisáltatván, aug. 15-én Esztergamban ünnepélyesen püspökké szenteltetett és ekkép az elárvult pécsi püspöki megye benne főpásztort nyert és beiktatásának ősrégi püspöki székébe forró szívbeli vágygyal néz eléje s köznapok mulva (aug. 15-kén) Isten segítségével szerencsés lesz őt kebelébe fogadni.

Ezen adatok egyszerű elsorolása is mutatja, hogy azon férfunak, kinek szellemi tehetsége oly sok oldalról vétetett igénybe, valóban jelesnek, kitünőnek kell lennie! mit még inkább beismerünk, ha életfolyamát figyelemmel kísérjük.

Nemes tulajdona egyikéül fölhozzuk tudományos műveltségét, melynek csillogó tanubizonyságai nemesak azon számos hivatali ügyeknek eszélyes és böles elintézése, melyek időnkinti hatásköréhez tartoztak és nem ritkán mély belátást és beható ítéletet igényeltek, hanem szóló tanuja azon műve is, melyet mint középponti tanulmányi felügyelő irt, és „Körkérdések” czim alatt a Szent-István-Társulat adott ki. Ezen tulajdona azon emeltjük egyike, mely őt az élet minden körülményei közt nemesak megkedvelteté, tisztelet és nagyrabecsülés tárgyává tette, hanem ellenállhatlanul időnkint főlebb és főlebb is emelte, mig azon polezra jutott, melyet elérni csak kevés választottnak adatik.

Tudományos műveltségéhez esatlakozik nemes emberbaráti bánásmódja, mely őt azon jelesek közé sorolja, kik a valódi népszerűség jellegével diszittetnek. Nyílt, magas homlok tükrözi e szép tulajdonát, mely a szívjóságnak hirdetője szokott lenni, s azért midőn amazt mint ismertető jelleget fölhozni kötelemünknek ismerjük, szívjóságát nemes tulajdonai közül kihagynunk nem szabad. E kettős szép tulajdonai feledhetlenek maradnak mindazok előtt, kik vele érintkezni szerencsések voltak, ohajtásuk, kérelmök eredmény nélkül sohasem hagyatván általa, ha ez teljesíthető volt. Ezek azon fénylő szellemi gyöngyök, melyek őt ékesítik; mert nála a méltóság emelkedés nem szolgált a korlátoltabb sorsuak visszaretetésére, hanem mennél fényesebb volt az állás, melyet időnkint elfoglalt, annál nyájasabbá, leereszkedőbbé lön.

Igazságszeretete végül, — melyről még szólni akarunk, az, mely őt fényugárként övedzi körül. Az ügy maga s nem mellékérdék jött nála tekintetbe, midőn határozni kellett. Nem az egyén, nem az összeköttetés, hanem a közkivánság, a közjólét voltak működésében az irányadók.

Ime ezen s egyéb apostoli tulajdonokkal fog ő legközelebb a pécsi püspöki megyébe lépni.

Még néhány vonást. Hűsége s szeretete a király és haza iránt törhetlen. Apostoli királyunknak irányában nyilvánított magas kegyelmi ténye, melylyel a pécsi püspöki székre kinevezé, elég tanúság arra, hogy a fejedelem, midőn hűségét megjutalmazni akará, oly tért nyitott neki, melyen haza szeretetét fényesen igazolhassa, különösen jelen hazai körülményeink közt, midőn a valódi hazafiakra oly szükségünk van!

Egyes tényeket nem sorolhatunk föl e téren, nehogy szerénységét sértsük meg azon apostoli lelkületű férfunak, kinek életrajzát csakis szűk keretbe szorítva adjuk most, azon reményt táplálva, hogy tollunk egykor még kimerítően sorolhatandja el azon dicső tényeket, melyek a halhatatlanság babérját füzendik halántékára!

— a —

Korunk hőseihez!

Álljatok ki, szálljatok mind sikra
Hős korunknak érzekaru vitézi,
Töletek jó az óriás szikra,
Mely a pokol kapuját felidézi;
Rontsátok le, mi csak igaz, mi szent,
Hisz vezértek már rég hadat izent.

Hadat izent réges rég az ellen
Hős vezére, vezértek, a Sátán;
Keljetek hát harcra a menny ellen,
Sok kis Kore, Abiron és Dátán.
Fel! fel, kinek vaskeze nem reszket,
Döntse porba a magas keresztet.

Minek e jel, — mi az a megváltás!?
Sötét éj van — mondjátok — a mellett;
Léteztetek így hát ránk nagy áldás;

Oh! tinéktek születnetek kellett!
Nélkületek elménk csak kovályog,
Csak most hull le szemünkről a hályog.

Mi a vallás, a mennyország s Isten!?
Elbutított nép sötét agy-réme.
„Természet és szabadság!” más nincsen,
Mesélhet azokról sok jó néne;
Söt kiknek már nagy része kereseg
Ámíthat a tehetetlen sereg.

Fel tehát a harcra dicső lények!
Ügyetek szentsége harcra hív fel,
Veszszén a jog, volt szentség s erények,
Csak előre, küzdve bátor szívvel;
Bár milliók szíven sebet ejttek,
Ki a sikra, ne fedjen a rejték.

Mit tinétek millióknak üdve . . .
Csak pártotok szaporodjék szépen, —
S ha majd tanyátok rendbe lesz ütve
Zsaroltok a boldogított népen,
Ültek majd milliók lelki torát;
De féljétek az Isten ostorát!

Mert „a mennyben lakozó nevette
Igyekezetöket“, mond az irás;
Vigyázatok hát — mondom felette,
Mert későn lesz a vezeklés, sirás:
Van bíró a felhők felett, ki rég
Tűr nektek, bár áll a villám os ég.
Bányász Ödön.

A hitetlen.

(Képrajz az életből.)

(Vége.)

A maga helyén lesz Alfréd helyzetéről magunknak némi tudomást szerezni.

Iskolai pályáját bevégezvén, mint ügyvéd Londonban letelepedett. Igazságosságánál és szakjában való jártasságánál fogva kiérdemelte felei között a kitüntetést.

Bizonyos napon levelet vévén, mielőtt feltörné, szeméivel a borítékban levő posták sűrű kinyomását nézegette.

A levél távol vidékről jöhetett, mert igen sok posta-hely volt rajta följegyezve.

Mohó kíváncsisággal feltöréséhez fogott, de mielőtt olvasná, a levél írójának névalírását nézi.

A levélnek olvasása közben szeméből a könyvek zápoként hullottak: Örök mindenható nagy Isten! kinek örök rendelései megfoghatatlanok az emberek előtt, ki egy bűnösnek sem zárja el az utját üdvössége elnyerésénél, fogadd tőlem, mint méltatlan teremtményedtől, mély hála-köszönetemet azon kimondhatatlan kegyelmedért, melynél fogva az én egyedén jó barátomnak vak hitetlenségében szeméit fölnyitni, és az igazságot, mely a te műved, vele megismertetni kegyeskedtél. — Oh kedves jó barát, szivednek nyugalalmát valahára megtaláltad, mely után életedben oly nagyon epedtél, át vagy már hatva a hit igazságaitól, és megszabadulva a kétségbeesés mély örvényétől, jól tudod azt, hogy ez egyedül az Isten fiának, és semmi másféle lénynek a műve, mely az önmehtagadás fönséges és szigorú elvét magán hordja, melyet oly sok jeles egyén minden időben életének zsinórmértékeül magának választja. — A könyvek, melyeket szeméből hullott, az öröm és hála könyvei valának egy jó barát életének megmentéséért.

Vajjon mi lehetett a levélben írva, hogy ily vázszal bírt Alfrédra?

Szabadjon beletekintünk.

Szent-Bernát-hegy, jul. 18-án 184*.

Kedves jó barátom! Szenvedéseim előtted ismeretlenek nem lévén, buesu által azokat, midőn oly baráttól végkép távozunk, ki számunkra e földön a mennyet előkészítette, nem akartam nagyítani, mert ki tudja, képes lettem volna-e azokat elviselni akkor, midőn számomra a kegyelem utja kinyílt.

Igen sokat szenvedtem, szenvedéseim kimondhatatlanok valának, melyeknek alapja azon vakságban gyökerezett, melynél fogva az igazságot megismerni vonakodtam.

De hála a Mindenhatónak! az öröklét minden

borzadalmai eltűntek előttem, most már örömmel mehetek az igaz bírónak széke elé. Most tudom már, mily nyomorulttá teszi az embert a hitetlenség, és mikép mérgezi meg életének minden örömeit, melyekben nem talál semmi gyönyört. Oh mily kevés vigaszt meríthet fájdalomában a hitetlenség forrásából a hitetlen.

Igaz az, hogy ha Istenről, mint jó Atyánkról megfélejtkezünk, a kísértet szelleme mindig igen közel áll hozzánk. Földi boldogságunkat lerontja, békénket földulja; mindezeket csak a hit képes az ő erejével béke és boldogság gyönyöreivé átváltoztatni.

Tanácsod folytán a híres atya ékes beszédeit meghallgatván, keblem mélyében valódi harez támadt, gondolkozni kezdtem lelkelem üdvösségéről, és a felett, mire van az ember alkotva? — Az igazság győzött a hitetlenségen, elmém tisztulni kezdett. Hitetlenségem által bántottam meg Alkotómat, nagy vezeklés által kellett megengesztelnem, és e miatt választottam e csendes magányt, hol a világ zajától elvonultan sirathassam tenger bűneimet, és azokért eleget tegyek. Tapasztalom is irgalmasságát; azelőtt valahányszor az égre tekinték, az mindig feketének látszott, mintha az Isten előttem elfedné felséges tekintetét; most azonban tündöklőnek látszik az, és mintha az ég angyalainak megtérésem fölötti örömmünnepe hallanám. Az a gondolat, mely azelőtt mindig éjjel nappal gyötrött, hogy meghalhatok tüstént, a nélkül, hogy bűneimért eleget tettem volna, végkép elköltözött, most már nyugodtan várom halálomat, a mely már közeledik is, mert testi erőm fogy és érzem, hogy a számadás ideje bekövetkezik.

Nem láthatlak talán többé e földön, hogy élőszóval is megköszönjem irányomban tanusított jó indulatodat, mely általa Mindenható atya örökségének részévé tévél. Fogadd tiszta szívből fakadt őszinte köszönetemet, jutalmad el nem fog maradni, melyet az Úr azok számára készített, kik jó cselekedeteik és intéseik által nemcsak a maguk, de felebarátjaik lelkét is a végkárhozattól megmentették.

Isten veled jó barát, e földön élj boldogul, igaz barátodért küldj egy fohászt az Eggek urához, és el ne felejtssd soha

hű barátodat
Rókus testvért.

Egy bizonyos nyári nap reggelén, midőn a nap fényének egész pompájában jelent meg, a sz. bernáti heggyre vezető uton egy utas gyorsan halad föl.

Az utas gyors lépésben halad, itt-ott megállván, hogy némi erőt szerezve, utját folytathassa.

A kolostor épületének falai a köd fátyolából kibontakozván, utasunk nem sokára hozzá közeledett.

Az eléje jövő szerzetest tiszteletteljesen üdvözölvén, frater Rókus hogylétéről tudakozódott.

A szerzetes az égre föltekintvén, egyet sohajt, szeméből könny esik, és a hozzá intézett kérdésre néma maradt.

— Talán meghalt? kérdi elsápadva az utas, kinek személyében Alfrédra ismerünk.

— Igen, felelé szomorúan a szerzetes, és mily örömet vált meg e világtól, mely vele oly mostohán bánt, külsején látható volt az öröm, hogy a boldogok örök honába költözik.

— Oh Istenem, szóla könyezve Alfréd, megtagadt tőlem a kegyelmet, hogy még egyszer megláthassam szegény jó barátomat, mindazonáltal áldassék a te szent neved. Kedves jó atyám, szól a szerzeteshez, nem volna-e oly szives nyughelyét megmutatni?

A két egyén a kívánt helyre némán indula meg: a beállott esendet a szerzetes szavai szakíták félbe.

— Betegsége, ugymond, rövid ideig tartott, végórájának közeledtekor az oltáriszentséget a legmélyebb alázattal magához vevén, az erős hitnek szemével látta Megváltóját, kit oly hűn szeretett e szentségben esodálatosan elrejtve. Bár mily nagy bűnös is volt e kiszenvedett ez életben, de azért higye el Uram, hogy mind-egyikünk ohajtana ily halállal kimulni, mint ő. „Testvér, szóla hozzám, mily boldognak érzem magamat most, hogy itt kell hagynom ez ideiglenes lakásomat, és örök

atyámhoz távozom. Oh Istenem, folytatá lassu hangon, mily jó vagy hozzám, hogy utolsó percében el nem hagyod azt, ki téged oly sokszor igen nagyon megbántottalak, de meg vagyok győződve bűneim bocsánatáról.“ — Valódi szentje volt ő kolostorunknak, igen gyakran térdelve találtuk éjjélkor az Ur oltára előtt könyvek közt imádkozni, bűneinek bocsánatáért. Ez élettéli végelválásakor még egyszer felém fordult. „mondja meg, ugy mond, barátomnak, ha ide találna jönni, hogy utolsó lehetemig áldom őt és imádkozni fogok ott lent az égben, hogy oly jó volt irányomban, és a hitetlenséget, mely egész életemben kinzott, szavai által bennem megingatta.“ Ezek után ajkai esendes imát rebegtek, imájának bevégeztekor atyjára fölnyitá még megtört szeméit, esendes mosoly vonult végig arczán, mint egy rövid bucsuvételre, mire nem sokára hosszú esend következett, mely azt jelenté, hogy reá nézve itt e földön mindennek vége.

Alfréd a sirra ráborult, és hangosan zokogott.

— Boldog vagy, ugymond, bűnbánó lélek, a te sorsodat méltán mindenki irigyelheti, mert igazi vezeklése által bűneidnek eleget téve, örvendesz a boldogok honában. Keveset éltél ugyan e földön, de tetteid által, melyeknek hű teljesítése által keresztény irgalmasságot gyakoroltál, sok időt töltöttél e földön. Imádkozzál ott fenn a te méltatlan barátodért, hogy egykor veled a szentek társaságában dicsérjük az örök Atyát.

* * *

Az istenfélő megtértek az egyház legválogatottabb harcosai, és az égnek legkedvesebb örökösei.

Kubinyi Endre.

A kereszténység régisége és fejleményei korunkig a magyar és oláh népek között, Erdély-Moldva-Oláhországban, egész a Tiszáig.

(Folytatás.)

III.

A milkói püspökség visszaállítása nagy Károly frank és a magyar királyok által is, kik azután azt Szereth és Bakó városokba tették át egy időre.

796-ik év táján a milkói püspökséget visszaállította, némelyek szerint fölállította nagy Károly frank király, még pedig a fegyverrel legyőzött avarok részére is; az erdélyi hun-széke-lyek már azelőtt a milkói püspökséghez tartozván, a mint az egy 11-dik századi milkói püspök fenmaradt okiratából is nyilvántul. — Azon nagy Károly, ki a 800-ik év karáeson napján III. Leo pápától császárrá kenetett, a tőle felállított 8 püspökség között ¹⁾ a milkóirol is intézkedett. ²⁾ De közelebről érdekel minket az, hogy 884—889-ik évben és azután a magyarok Álmos és Árpád fővezérsége alatt az európai Scythiából Lebedián át Eteközbe, s innen, vagy is a mai Moldvából jöve, az Oroszország éléjük siető erdélyi székelektől is segítettve, lassankint Magyar-Erdélyhont visszafoglalták. — Az itt talált oláh-, tót-, germán- és görög-bolgár népeket meghódítván, de el

nem nyomván, hanem a szabadság és egyenlőség elvét — tanquam primus inter pares — (mint első a hasonlók között), mindnyájok iránt gyakorolván. — Ezt bizonyítják nemesak történeteink, hanem az oláhok, tótok, germánok, s más népeknek nemzetisége, nyelve, vallása és szertartása, melyek 1000 éven keresztül ma is sértetlenül fenmaradtak és tiszteletben tartatnak. — Hogy a győző magyar nép mint a hasonlók közt első viselte és viseli magát, ez a mily természetes, oly jogos és méltányos is. Ezt teendéné bármily más győző és szabadságterjesztő ildomos nép is. A magyar győző és szabadságterjesztő nép azonban ha keresztény nemzetek és fejedelmek szomszédságában és a civilisált Európában élni, fenmaradni és uralkodni akart, a kereszténységet és ennek leányát, a keresztény civilizációt elfogadni erkölcsi kötelemének tartotta. Erre a szomszéd német-császári, a kelet-romai vagyis a görög-konstantinápolyi udvar, de legtöbbet tett a romai pápaság, ugy a magyar népnek (mely általa az európai állam-élet tagjává lett, keresztény nemzeté és királysággá vált,) érdekében, miut a kereszténység és

¹⁾ Eginhardus in vita Caroli M. — Benkő és Szentiványi is. Roidl; Mnemonika. 1866. Nagy-Szeben. 65. lap.

²⁾ Somhegyi: Egyet. világtört. 2-ik köt. 1864. Pest. 52. lap.

civilisatio érdekében is, melyeknek védőfalul szolgált a mongol-tatár-török pogányasága és barbarismusa ellen.

És valóban már 948-ik év táján I. Gyula erdélyi fejedelem a konstantinápolyi görög császári udvarban, hol Mihály császárnál politikai tüzszul lakott, a görög katolikus vallásban megkereszteltetett, és onnan a Theofilakt patriarkától felszentelt görög-kath. szerzetes-püspököt, Hierotheost, magával hozván Erdélybe; ez Gyula-Fehérváron a fejedelmi udvarban, a magyar és oláh népeknél a g.-kath. vallást terjeszté nemesak Erdélyben, hanem az erdélyi fejedelmi leány Sarolta által, ki Gejza Magyarhon vezérének nője és szent István anyjává lön, még Magyarországon is, csakhogy ott már a német-császári udvar befolyása következtében a latin szertartású katholicismusnak egyik terjesztője volt.³⁾ Az erdélyi magyaroknak a pogányságra hajlóbb kisebb része ugyan ellenszegült Hieroth püspök törekvéseinek; az ellenszegülők jelszava: „Jeróth pápa sem paranesol nekünk“, nálunk ma is fenmaradt közmondásul.

Azonban Románok kegyelője és kegyeltje sz. István, ki 1002-ben II. Gyula erdélyi fejedelmet, azelőtt pedig a somogy-sági Kolpánt is,⁴⁾ mint a kereszténység ellenzőit, legyőzvé, a pogányságot megszüntetni, és a kereszténységet terjeszteni törekedett, püspökségek, templomok, klastromok és iskolákat alapítva és rendezve leginkább a romai latin-szertartás szerint; de g.-katolikus zárdákat is emeltetett nők számára a veszprémi völgyben;⁵⁾ férfiak részére pedig a Tisza folyó mellett, mely a Traján-féle Dáciaának határa volt, oláh-bolgárok számára; Oroszlánoson Aechtunnak Csanadinus általi legyőzése után a esanádi megyében, ugy a Körös mellett Várad környékén is működött.

Továbbá ugyanesak sz. István király 1004-ik év után Keán bolgár fejedelmet legyőzvé, nemesak a régi Alba-Julianban a romai pogány horologiare templum-ot, vagyis az újabb Alba-Julia Gyula-Fehérváron, az I. Gyulától átalakított Hieroth-féle g.-katolikus templomot alakítá át latin-szertartású templommá, ott az erdélyi püspökséget is megalapítván, hanem sz. István visszaállította az erdélyi püspökségnél sokkal régebbi milkói püspökséget is, melyhez az erdélyi attilán hun-székelyek tartoztak legrégebbi idő óta. (Episcopatum Milkoviensem longe antiquiorem restauravit.)^{6) 7)}

1092-ben sz. László király legyőzvé a kunokat, ezeknek számára a milkói püspökséget, melyet előbb lerontottak vala, II. Orbán pápával egyetértve, visszaállította, az erdélyi hun-székelyek is oda tartozván; de még ekkor az erdélyi szászok, kik csak 50 év múlva hívtattak Erdélybe, nem tartozhattak Milkhóhoz, mint tévedve vélte Imecs.⁸⁾

1096-ban, Lőrincz milkói püspök, ki a keresztes hadjáratokra a szentföldre, többeket a székely és más népek közül megnyert volt, a háromszéki székelyekhez, a szépsi, kézdi és orbai székely székhez is, ezen ügyben felszólítást intézett. Ezen okmány, mely Benkőnél olvasható, új okfő arra, hogy a szent

³⁾ Frankl: koszoruzott pályamű. 1861. Pesten 310—320 l. és Benkő: Milkovia.

⁴⁾ Somhegyi: Egyetemes világtört. II-ik kötet. 1864 Pesten. 90. lap.

⁵⁾ Daniel Cornides: Vindiciae anonymi Belae regis notarii. Section 3. Cap. 1.

⁶⁾ Gróf Battyáni Ignác: Acta S. Gerardi episcop. Csanadiens. 1790. Albae-Carolinae.

⁷⁾ Vagner: Analecta Scepusii 1774. Posonii. és „Magyar Sion.“ Esztergam. 1863. 1—4. füzetben.

⁸⁾ Imecs: Magyarország történeti verseiben. 1867. Gyula-Fehérvárt. 19. lapon a 6-ik jegyzet alatt

László királytól visszaállított milkói püspökségnek alapítása a 8., vagy épen a 4-dik század végén, Nagy Károly frank király, vagy sz. Nicetas dáciai apostol által történt, mint fenebb is láttuk; hisz Lőrincz milkói püspök ezen 1096-ik évben írta: hogy a milkói püspökségnek még emléke is az események változékonyaságában majdnem eltörülve volt. (Memoriam Episcopatus Milkoviensis, rerum alterationibus, pene deletam fuisse.)⁹⁾

1191-ben, III. Béla király alatt III. Celestin pápa, az erdélyi püspök Adrianus és a szebeni szász exemptus prépostság közti vitát úgy intézte el: hogy a szebeni és barezasági szász dekánuságokat, a milkói püspökséghez esatolta; a szebeni prépostságot pedig a pápa, de Crescentio szent Gergely követé által megerősítvé azon levélben, mely Jobbhoz, esztergami érsekhez iratott.¹⁰⁾

1217-ben, Robert esztergami érsek, II. Honorius pápa beleegyezésével, elhagyván a szentföldrei utazást, a moldvai kunok egy részét a ker hitre téríté, intézkedvén, nehogy püspök nélkül maradjanak a kunok; az idézett Praynál; — s valóban 1235-ben június hó 24-én IX. Gergely pápa IV. Béla királyunk beegyezésével, ki a kunok királyának címét fölvette, a keresztes kunokat a milkói püspökség hatósága alá tette apostoli iratában, melynek kezdete ez: „Cum qui recipit.“ Azonban

1241 táján a milkói püspökség a mongol-tatárok által elpusztítottván: a quasi püspöki hatóság a B. M. V. szebeni prépostsághoz esatoltatott.¹¹⁾ — Innen a vélemény: hogy a milkói püspökség, melynek joghatósága Erdélynek egyik részére is kiterjedve volt, szebeni (Hermanstadti) püspökségnek is nevezetett, s hogy az erdélyi püspökségnek a 4 dik századig felvethető, a mint fenebb Szentiványinak munkáiban is láttuk e véleményyt.

Nevezetes az: hogy a feldult Milkvő-város helyett Tatrosban lakott a milkói püspök, az összes erdélyi székely földi esztereket z s i n t r a hívta meg, figyelmeztetve őket, hogy ők is már sz. László előtt és pedig ab immemoriali a milkói püspökséghez tartoztak; s hogy ezen szent király által a székelyek részére is visszaállítva volt a milkói püspökség.

Ezen Benkőnél is olvasható régi okmány szintugy, mint 1096-ban Lőrincz milkói püspöktől leszármazó okmány új véd- és indokul szolgál arra: hogy a sz. László előtt és pedig emberi emlékezet óta ő előtte fennállott milkói püspökség, a fenn elősorolt történelmi adatok nyomán, vagy Nagy Károlytól 796-dik táján, vagy épen a 4-dik század vége felé szent Nicetástól lön megalapítva; melyhez a hun-avarok, sőt az erdélyi attilán-hun-székelyek is tartozván: ezeknek hun eredete, valamint kereszténységük régisége is, új véd- és indokot nyer ezen régi okiratokban, melyek a Szentiványi, Benkő, Vagner és Fekete történetíróink állításainak is, alapokul szolgáltak.

1370-ben aug. 24-én V. Orbán pápa franecziaországi Avignon városban lakva: Nagy Lajos királyunkkal együtt, ki a meghódított hunokat adófizetők-ké tette, a milkói püspökséget Szereth városában állította fel; melyhez nemesak az erdélyi hun-székelyek, hanem a kunok is tartoztak; de ezen utóbbiak 1378-ban a püspökséget hűtelenül feldulták, az idézett Benkő és Pray szerint. — Azonban

1380-ban már B á k ó b a n találjuk a moldva-erdélyi magyar-székelyek püspökségét; és valóban 1400-ban teljesen meg-

⁹⁾ Benkő: Milkovia. 1781. Viennae. parte II. pag. 55.

¹⁰⁾ Pray: Specimen Hierarch. Hungar. Posonii. 1776—1779. parte II. pag. 206.

¹¹⁾ Benkő: Milkovia. Vienn. 1781. parte I. pag. 100.

alapíták Bákó városában IX. Bonifác pápa és Zsigmond magyar király azon püspökséget, mely eddig Milkó- és Szeretben volt; de nem sokára ellenséges hadjáratok által megint itt is feldulatott; mivel már

1421-ben július 3-kán, V. Márton pápa „Justis Supplicum“ kezdetű apostoli iratában Zsigmond király uralkodása ide ében, mint remélik, megint Milkóban állította vissza a püspökséget; ugyan is:

1438-ban IV. Jenő pápának az erdélyi püspök Lépes Györgyhöz írt leveléből olvassuk, hogy a milkói püspökséghez tartozott szebeni dékánuság ez idő szerint az esztergami érsek joghatósága alatt állt egész a reformáció koráig, sőt azután is 1771-ig, midőn a szebeni és barezasági dékánuságok az erdélyi püspökséghez esatoltattak b. Bajtai Antal József erdélyi püspök idejében. — Az idéz. Benkő, Pray s az erdélyi Schematis. 1848-ban. 31. lap.

1446 és 1486-ik évek táján a milkói püspökök: Joannes és Petrus Fenesi „moldvai püspök“ cím alatt Erdélyben laktak, és az erdélyi püspöknek ideiglenesen suffragán püspökei voltak, mivel különben a kalocsai érsek metropolitai joghatósága alatt állt az erdélyi püspökség szintugy, mint a milkói, szerethi, bákói és a moldvai püspökség is.¹²⁾

Továbbá 1480, 1502 és 1514-ik év táján a régi milkói püspökök majd moldvai, majd tán argisi, argensis cím alatt erdélyi kanonok s a püspöknek ideiglenes suffraganeusai voltak; ilyenek: Paulus de Vacia, Dyonisius de Gyalu és Andreas, ki „argensis“ püspök cím alatt vezette az erdélyi püspökség kormányát Perényi Ferencz kinevezett, kiskorúsága miatt azonban X. Leo pápától meg nem erősített püspök helyett, ki tán mint varádi püspök, Mohácsnál elesett.¹³⁾

1526-ban II. Lajos király idejében a milkói püspökség névleg is véglegesen megszűnt a mohácsi vészkor; azóta a magyar nemzetiségű római katolikusok, Moldva-Oláhsországban az eloláhosodásnak és a görög schisma veszélyének lönek kitéve; minek megakadályozására, a polgárilag és vallásilag elbukott Magyar-Erdélyország és egyház nem sokat tehetvén, a római missiónak bekövetkeznie kellett, s mint utóbb látandjuk, valósággal be is következett, előbb a moldva-bákói püspökségben, míg végre a mai jászvásári és bukaresti hitküldér püspökök kifejlődtek.

(Folytatása következik)

Még egyszer Ubryk Borbála.

Szándékosan hallgattunk néhány számon át a krakói eseményről, mert várni akartunk, míg hiteles adatok birtokába jutunk. Most tehát az eseményt nem zsidó és protestáns lapok után, hanem egy jóra való katolikus ember hiteles jeientése szerint írjuk le, főtartván magunknak, hogy ezen ügyről még egyszer szólhassunk, ha majd a hivatalos vizsgálat be lesz fejezve.

Az oly szomorú hírre vergődött Ubryk Borbála a karmelita-szűzek krakói kolostorában 21 évig élt. Ott tartzkodásának 7 első évében türethető egészséggel bírt; azonban napról napra aggasztóbb lett egészségi állapota, különösen igen gyakran sajátságos töprelyek mutatkoztak nála, míg végre tel-

¹²⁾ Katona: Historia metropolit. colocens. eccles. 1800 Colocze. — Historia critica r. Hungar. 19 tom. Schematismus Transylvan. 1848. Claudiopoli. pag. 61.

¹³⁾ Pray: Specimen Hierarch. Hung. part. II. Posonii. 1776. pag. 272.

jes örültségbe esett. Ezen állapotában a vele egy házban lakó apácák a legnagyobb figyelemmel ápolták, s rendszeren orvost is járatnak hozzá. Borbálának örültsége nem sokára iszonyu dühösséggé fejlődött, melyben az ápolás végett hozzá közeledő apácákat a legkegyetlenebbül bántalmazta. A hozzá járó orvos figyelmeztette a többi apácát, hogy a dühösségbe esett Borbála nyála veszedelmes, ragadós, és azt tanácsolta, hogy őt külön szobába tegyék. Mert rágalom, hogy azon szoba, a melybe a dühös örültet tették, „sötét börtön“ volt volna; épen olyan szobába tették, mint a minőben a többi apáca lakott. A szoba egyszerűen, de tisztán volt butorozva, épen ugy, mint a többi apácáé; de a szerenesetlen dühös örült mindent összetörött, összezuzott, még a kályhát is; letépte magáról a ruhát, összetépte minden fehérneműjét, valahányszor tisztát adtak neki. Meztelenül odaállott az ablakba, dühösségében már az ablak vasait kezdte tördelni, a legundokabb beszédek tette, botrányos szavaitól viszhangoztak a kolostor folyosói, mire ablakának alsó részét (de nem az egészet) befalazták. Utóbb egy kissé magához jött; ekkor az apácák szeretetteljesen ismét maguk közé bocsátották. Nyugodt állapota azonban nem tartott sokáig; a dühösség újra kitört rajta; borzasztó beszédek tette; a szegény apácák, hogy ezen esetből nyilvános botrány ne legyen, elhatározták, hogy inkább keresztény türelemmel hordozzák e súlyos házi keresztet, noha egyik elüljáró azt tanácsolta nekik, hogy küldjék őt a bolondok házába. Tegyük föl az esetet, hogy valamely tisztességes család az a szerenesetlenség éri, hogy a családból egy leányon kitör a dühösség, ezen állapotában meztelenül mutogatja magát és örültségében a legfajtalánabb beszédek tette; nem fogjuk-e e családot diésérni inkább, mint vádolni, ha a szerenesetlen dühöst otthon zárja el, nehogy másoknak is botrányára szolgáljon, mintsem az ily örültet a bolondok házába záratná el? A mit a zsidók firkáltak, hogy a szerenesetlennek dohos krumplit adtak, melyen a patkányok rágódtak, arra nincs más kifejezésünk, mint hogy az pokoli hazugság. Sőt ellenkezőleg, Ubryk Borbála nem csak rendszeren azon ételeket kapta, melyek a többi apáca asztalára is kerültek, hanem azonkívül számára még betegeknek való finomabb ételeket is készítettek. Olyan időben, mikor a düh kitört rajta, minthogy ilyenkor senkisémm közeledhetett hozzája, az ablakon adták be neki az ételt. A tisztaságról is gondoskodtak; szobáját, melyben az örült csunyított, rendszeren kitisztogatták. Ehhez pedig nem közönséges föláldozás kívántatott. A zsidó firkászok azt írták, hogy Ubryk Borbála árnyékszékbe volt zárva; ez is szemtelen hazugság; a valóság az, hogy miután Borbála szobájában mindent összetört, egy erős, el nem mozdítható szobaárnyékszékét készítettek neki.

Július 2-án érkezett a hatósághoz egy névtelen levél, mely arról tett jelentést, hogy a krakói karmelitanőknél egy apáca be van falazva. A hatóság azonnal a püspök beleegyezésével bizottságot küldött ki a dolog megvizsgálására. A bizottság épen olyan időben lépett be a szerenesetlen örülthöz, a midőn az a ruhát magáról letépte volt, és magát saját sarával kente be. E látvány első tekintetre megdöbbenő lehetett; de ebből nem az apácák „kegyetlenségére“ lehetett következtetni, hanem Borbála dühösségi rohamának volt következménye. Hogy az első pillanatban papok is találkoztak, kik a szegény apácák ellen kíméletlen kifejezéseket használtak, azt inkább sajnálni tudjuk, mint menteni. Még sajnálandóbb, hogy a legnagyobb részt zsidó kezekben levő lapok a dolognak valódi állását nem igyekeztek megtudni, hanem szándékosan a legesufabb rágalmakat szórták avilág közé, és ezzel kivált az alsóbb tudatlan néposztályt föl-

zendítették. Julius 23-ik és 24-ik közti éjjel az utcai népsöpredék beverte az apácák ablakait. Következő éjjel be akart a kolostorba routani, de ezt a katonaság megakadályozta. Ekkor kiáltották: „Menjünk a jezsuitákhoz!” Ez a népsöpredék, mely nagy részben részeg emberekből állott, megrohanta a jezsuiták kolostorát; az ajtót betörték, és egy részeg suhanc megtámadta a ház elüljáróját, kit egy ölmos bottal fején és karján megsebesített. Alkalmasint agyonütötte volna az érdemes egyházi férfit, ha egy másik közbe nem veti magát. E közben az utczáról nagy kövekkel dobták be a kolostor ablakait; szerencsére senkit sem találtak. Végre megjelent a katonaság, mire a részeges csoport elvonult. Következő napon egy más kolostort támadtak meg; az ablakokat bedobták, de az ajtót nem tudták betörni; innen a norbertina-apácákhoz mentek: itt is beverték az ablakokat, a kertet pedig földülták. Azzal is fenyegetőztek, hogy a kolostorokat mind fölguytják.

E közben Ubryk Borbálát a bolondok házába vitték. A kolostorok dühös ellenségei azt remélték, hogy nem sokára ki fog derülni, miszerint Ubryk Borbála csak az „embertelen bebörtönzés” folytán örült meg, és hogy e bebörtönzés azért következtet volna be, mivel a szüzesség ellen vétett. Azonban a szerencsétlen Borbála most is oly dühös, mint a kolostorban volt, és a dühösségi roham alatt mindent letépné magáról, ha az orvosok a bolondok házában kezeit össze nem kötöztették volna. Most is oly beszédek tesz, hogy többen szinte hajlandók hinni, miszerint a tisztátalanság lelke szállotta meg. Ellenben még örültségi állapotában is a karmelitanokról a legnagyobb tisztelettel nyilatkozik, „Isten szolgáloinak” nevezi őket; folyvást szeretetökről emlékezik, nem pedig kegyetlenségről. Szükségesnek találjuk itt megjegyezni, hogy az a vád is, mintha Ubryk Borbála

azért záratott volna el, mivel a szüzesség ellen vétett volna, pokoli gonoszság találmánya. A kolostorban Borbála semmi bünt a tisztaság ellen nem követett el. Az sem igaz, hogy Borbála elzáratása oly nagy titok lett volna. Tudtak bizony erről számosan, mint ez számos hiteles nyilatkozatból kitűnik; hanem hogy az apácák fünek-fának nem beszéltek el, hogy minő dühös örült van az ő házukban, ezt minden józaneszü ember természetesnek fogja találni. Elzáratásának egyedüli oka az volt, hogy dühös örültség tört ki rajta. A krakói karmelitanók általán ismeretesek szigorú életmódjokról. A főnöknő két más apácával bírói vizsgálat alatt áll. Miután a mesterségesen előkészített közvélemény a vizsgáló hatósággal együtt időelőtt pártállást foglalt, s pedig olyant, mely az apácákra nézve épen nem kedvező, most a valódi tényállás kiderültével a bíróság igen kellemetlen helyzetbe jut. A bíróság eljárásáról jobb hallgatni; mert annak nem annyira az a törekvése, hogy a valódi igazság kiderüljön, hanem inkább, hogy bár mily erőltetve a kolostorra kárhoztató ítéletet mondhasson. A ki ezt az eljárást pártatlanul tekinti, annak önkénytelenül is az a gondolata támad, miszerint Isten különösen szeretheti ezeket a szegény apácákat, hogy ily súlyos szenvedéseket bocsát reájok. Még mindig a legnagyobb félelem- és rettegésben vannak; valahányszor a kolostor ajtaján esengetnek, az a rémülés szállja meg őket, hogy újabb megpróbáltatás vár rájuk. Még könyveiket és írásaikat is mind lefoglalták. „Mig nem bántottak bennünket, — így panaszkodnak — voltak barátaink és jóakaróink; most e súlyos napokban mindenki elhagy bennünket.” Vigasztalódjanak; ha elhagyják is az emberek, nem hagyja el a jó Isten; az ártatlanságnak végre is győzedelmeskednie kell.

—88—

M i u j s á g ?

— IX. Pius pápa ő szentsége a Szent-István-Társulat-hoz intézett apostoli brevije: „Szeretett fiaimnak, a jó könyveket kiadó Szent-István-Társulat elnökének és tagjainak. — IX. PIUS P. P. — Szeretett fiaimk, üdvöt és áldást! Valóban örvendő szívvel vettük leveleteket, melyet azon nap ötvenedik évfordulatának közeledtekor küldtetek, melyen a mindenható Istennek a legszentebb áldozatot első ízben bemutattuk. Nem is lehetett felettébb nem gyönyörködnünk azon iratban, melynek minden sorából annyira kiviláglik a ti, Irántunk és ezen apostoli szék iránt való esodálendő kegyelet-, szeretet- és engedelmes-ségték, valamint azon, igen kegyeletes buzgalom, melylyel az Istent szünet nélkül keríték a mi szerencsés, boldog s békés jólétünkért és a szentegyház annyira ohajtott diadaláért. Ilyetén kitűnő s minden dicséretre méltó nyilatkozványaitok legnagyobb örömünk- s gyönyörűségünkre szolgáltak. Azért leghálás köszönetet mondunk nektek, s a viszonzás buzgó vágyától indítatva, Istent, a minden jök adóját, alázatosan és buzgón kérjük, hogy titeket mindenekben szerencsés sikerrel boldogítson, és mindig a mennyei kegyelem legbővebb adományaival eláraszson. Csak rajta, szeretett fiaim! fejtsetek ki mindig nagy buzgalmat, serénységet és ipart; s adjatok ki jó könyveket a mindenninnen belopózó tévelyek mai áradata között, s a kereszténység és polgári állam jelen vészteljes napjaiban. — Végül legyetek meggyőződve a Mi, irántatok való atyai igen kegyesjövöltunkről, a melynek is zálogául szolgáljon apostoli áldásunk, melyet

kedves fiaimk, ezennel teljes szívünköl és szeretetteljesen rátok adunk. — Kelt Romában, sz. Péternél, május 20-kán 1869-ben.

Pápaságunk huszonharmadik évében.

IX. PIUS P. P.“

— Ő Felsége legmagasabb születése napját a testvér főváros fényes isteniszolgálattal tartotta meg, melyben a hivatalosokon kívül a hívek nagy száma is résztvett.

— Szent István napja szintén ősi fényes ületett meg. Budán az isteniszolgálatot ft. Szabó Imre szombathelyi püspök ő mlga tartotta, a jeles egyházi beszédet pedig főt. Zádori János ur mondotta. — A miniszteriumot Goro ve miniszter ur képviselte.

— Főt. Kovács Zsigmond pécsi püspök ő mga ünneplyes beigtatása e hó 25-kén megy végbe.

— Ő Felsége Kubinszky Mihály kalocsai kanonokot a pesti központi papnöveldeben viselt igazgatói állomásától saját kérelmére fölmenteni, s ugyanazon intézet igazgatójává Ipolyi Arnold egri apát-kanonokot, a Szent-István-Társulat alelnökét és a m. t. Akademia rendes tagját; — az esztergami főkáptalannál üresedésben levő nagyprépostságra Durguth József síoni fölszentelt püspököt kinevezni, Juriga János burszentgyörgyi esperes-plebánosnak a megüresült mesterkanonokságot, Zsichovics Ferencz a pesti központi papnövelde lelki igazgatójának tiszteletbeli kanonokságot adományozni méltóztatott.

— A kanonokká kinevezett Sujánszky Antal ő nga helyébe pestjózsefvárosi plebánossá ft. Kanovics Mór ur volt segédlelkész választatott meg.

— Ö Herezgsége a primás a szembaja miatt visszavonulni kényszerült főt. Somogyi Károly apát-kanonok ur helyébe oldala melletti kanonokká főt. Schopper György kanonok urat nevezte ki.

— József főherezeg ő fensége, ki jelenleg alesuthi palotájában lakik, a vidéknek ugy, mint egyeseknek sok örömet szerez; pár évvel ez előtt a felesuthi szentegyháznak 200 frtot ajándékozott. — Klótilda herezegnő ő fensége neje, a közkedvességű főherezegnő fennen hirdeti, hogy még vannak jó lelkek, kik az Isten házáról nem feledkeznek meg, mert legújabbán a felesuthi szentegyház számára egy pompás karmazsin színű mennyezetet ajándékozni méltóztatott. A felesuthi hívek egyeteme Istentől sok áldást kér a kegyes megemlékezésért a fenséges családra. Kelt Felesuthon aug. 14 1869.

Juhász Ferencz, pleb.

— Az egri érsek ő nagymélt. a gávai ideiglenes kápolna és plebaniához 5200 frtba kerülő átalakítását sajátjából eszközölni kegyeskedvén, e ezétra egyelőre 1700 frt már elküldetett a kerületi alespereshez.

— A Szent-László-Társulat t. ez. tagjaihoz. Az első es. k. szab. gőzhajó társaság déli, délkeleti és bécs-ujszönyi és tiszai vaspálya társaságok igazgatóságai a Szent-László-Társulat tagjainak, kik a f. évi september 14-kén és 15-kén Pécssett tartandó társulati közgyűlésben résztvesznek, az oda és visszautazásra, 1869. sept. 8-kától bezárólag ugyanazon hó 25-dikeig terjedő érvénynyel, az illető vasuti és gőzhajózási vonalokon 50% személydíjzálítást engedélyezett. Miről a társulat t. ez. tagjai, kik ezen kedvezményt igénybe venni ohajtják, azon hozzáadással értesítettek, hogy az erre féljogosító igazolvány kiszolgáltatása iránt a társulat titkári hivatalához (Pest, Lipót-uteza 11. sz. I. emelet) fordulni sziveskedjenek. — Kelt Pesten 1869. aug. 20. A társulati titkári hivatal.

— Tudósítvány a pesti Oltáregyletről 1869-diki május hó 6-tól augusztus hó 6-ig. Ezen évnegyedben a tagok, részvevők és jötevőktől begyűlt: Pesten 313 frt 6 kr. 1 arany, 6 tallér, 1 frt és 2 huszas ezüstben; Budán 14 frt 65 kr; Ó-Budán 30 kr; Selmecezen 19 frt 16 kr; Sz.-Fehérvártól 45 frt 72 kr; Nagy-Lángon 10 frt; Kis-Lángon 2 frt; Soponyán 1 frt; Moóron 5 frt; Bodajkon 5 frt; Sziget-Monostoron 5 frt; Lovasberényben 20 frt; Vácson 6 frt 82 kr; Szombathelyen 10 frt; Berentén 15 frt; Mező-Kövesden 100 frt; D.-Almásán 2 frt 8 kr; Hidas-Némethin 5 frt; Nagy-Kálnán 1 frt; Pécssett 10 frt; N.-Váradon 5 frt; Zólyó-Lipesén 10 frt; Sökuton 3 frt 20 kr. Isten fizesse meg!

— Az egri képes naptár 1870-ik évre elhagyta a sajtót következő érdekes tartalommal: Naptár Krisztus Uruuk születése utáni 1870-ik közönséges évre, katolikusok, protestánsok és a keleti egyház hívei számára, dr. montedegói Albert Ferencz-től. — A felséges uralkodó ház. — A magyar szent korona alatt létező romai kath. anyaszentegyházat kormányzó érsekek és püspökök. — Olvasmányok. — IX. Pius, romai pápa. (1869. apr. 11-én tartott aranymiséje emlékére), arezképpel. Felsőbányaitól. — Nagyboldogasszony egyháza Budán, a várban (képpel). — Kristóf imádság. S. L.-től. — Kaparász. K. J.-től — A boldogságos Szűz háza Lorettóban (2 képpel) Felsőbánya-

itól. — Szent atyák gyönyörű mondatai. — Valami a természet könyvéből. K. J.-től. — Vízbehányó hétfőn. Király Sándortól. — Okos Szepi. K. J.-től. — A jerikói rózsza. — Árverés. — A nagyapa kedves unokái körében. — A vasárnap Amerikában. — Adomák. — Mit vesz kend János. — Gazdáknak és gazdasszonyoknak való. — Házi orvos. — Ügyvédek Egerben. — Orvosok és sebészek Egerben. — Cselédbért, árendát mutató tábla. — Hosszmérték. Sulymérték. Darabárúk. Időmérték. — Kamat számítás újpénzben. — Bélyegfokozatok — Közönséges vásárok Magyar- és Erdélyországban — Ára 20 kr. o. é. Megrendelhető az érs. lyc. nyomdájában. Pesten a Szent-István Társulattól és minden könyvkereskedés által.

— Megjelent és beküldetett: Egyházi beszéd, melyet sz. István apostoli magyar király ünnepén Budán 1869. a N. B. Asszony templomában mondott Zádóri János, hittanár az esztergami papneveldeben. "A kitünő egyházi beszéd e tétel körül forog: „Ott lép életbe a kötelességek teljesítésének versenyé, hol biztos a jogok sulyegyene."

— Bécsben a magyarok a kapuczinusok templomában sz. István napját fényes isteni szolgálattal ülték meg. A szentmisét eöri Hegedüs ő nga, a szentbeszédet Kovács Pál váci kanonok ő nga tartotta.

— Jelentés. *) Minthogy valahára elkészült ily című könyvem: „Szent rózsafüzérek könyve, azaz 40 különféle szent rózsafüzér elmondására vezérlő utmutatások“, melyeket jámbor ker. katolikusok számára összegyűjtöttem J. F. o. l. ezennel a kath. olvasó közönségnek följajlanlani bátorkodom azt nem esupán nyilvános ájtatosságnál való használatra, hanem hogy kiki magánosan is az időhez, ünnephez, vagy tulajdon maga lelki szükségeihez illő rózsafüzért elmondhassa; de különösen az ugynevezett rózsafüzéri társulatok vezetőit bizalmasan kérem, hogy körükben a könyvet ajánlani és a kívánatos egyformaság elérhetése tekintetéből szorgalmasan fölhasználni sziveskedjenek. — A könyvnek ára: bőrkötésben 80 kr, angolvaszon kötésben 60 kr, félvaszonban 48 kr. — Bérmentes levél általi megkeresésre azonnal szolgálunk a kívánt példányokkal, melyeket, ha tíz vagy tizen fölülr rendeltetnek meg, bérmentesen küldetnek meg az illetőknek. — utolsó posta: Kapuvár.

Jáky Ferencz, osli lelkész.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére. frt kr.

Rozsnyói püspöki megyéből	21	80
Fluck Ede hétszemélynök ur ő mlga a házra	100	—
Oltványi István esanádi nprép. ur hagyatéka	200	—
Kovács József kalocsai kanonok ur	50	—
Kardos János félegyházi plebános ur	20	—
Blümelhuber Ferencz ur	1	—
Czibulka Nándor	1	—
Tretter Mátyás budai káplán	—	72
Wayard Jenő ur Budáról	—	72
Zsohár Jenő táborigyűlés ur	1	—

Szerkesztői mondanivalók. K—nyi Endre: Az utóbbi küldeményt is köszönettel vettem. — Sz. Bezdán: Szives köszönet. — Ft. Tatay urnak Báraza: Zoványi irtól az előfizetési pénzt nem kaptam meg. — K.-Sz.-Miklós: A pénzről az egylet igazgatója nyilvánosan fog számolni.

*) Tisztelettel kérem föl a kath. lapok t. ez. szerkesztőit e sorok közlésére.

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (Lipót-uteza 11. sz.) — Felelős szerkesztő: **Füsty Tamás.**

Nyomatott az „Athenaeum“ irodalmi és nyomdai társulat (3 előtt Emich G.) nyomdájában; Pesten, Barátok tere 7. sz. — 1869.